

UMYSŁ UWOLNIONY

**O poznaniu zakorzenionym
w ciele i świecie społecznym**

Aleksandra Szymków

UMYSŁ UWOLNIONY

**O poznaniu zakorzenionym
w ciele i świecie społecznym**

MONOGRAFIE

Seria Monografie Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej

Recenzje:

prof. dr hab. *Bogdan Wojciszke*

dr hab. *Michał Wierchoń*, Uniwersytet Jagielloński

Redaktor prowadząca:

Anna Raciborska

Redakcja:

Magdalena Pluta

Korekta:

Joanna Barska

Projekt okładki:

Szymon Wirchanowicz

Copyright © 2018

by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Publikacja dofinansowana przez

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny

Praca finansowana w ramach grantu Narodowego Centrum Nauki NCN

2012/04/A/HS6/00581

ISBN 978-83-7383-914-4

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiśłana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

Konradowi i Matyldzie

SPIS TREŚCI

Podziękowania	9
Wprowadzenie	11

CZĘŚĆ I

Umysł zamknięty w głowie

Indywidualistyczne podejścia w rozumieniu umysłu	23
Metafora komputerowa	28
Sztuczna inteligencja	30
(Nie)inteligentne roboty	32
Czy to na pewno komputer?	35

CZĘŚĆ II

Umysł uwolniony

Eksternalistyczne podejścia w rozumieniu umysłu	43
Poznanie zakorzenione w świecie społecznym	48
Zakorzenienie poznania w działaniu	51
Ekologiczna teoria percepcji	53
Perspektywa rozwojowa	56
Perspektywa neuropsychologiczna	62
Perspektywa społeczna	70
Społeczne reprezentacje zorientowane na działanie	71
Presja czasu a optymalność poznania	76
Rola motywacji	79
Fundamentalne wymiary poznania społecznego	81
Funkcjonalne znaczenie sprawczości i wspólnotowości	84
Zakorzenienie poznania w ciele – ucieleśnione poznanie	87
Ucieleśnienie pojęć i języka	89
Teoria symboli percepcyjnych Lawrence'a Barsalou	91
Ucieleśnienie zdań	98
Ucieleśnienie pojęć abstrakcyjnych	105
Rola sytuacji w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych	105
Rola emocji w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych	109
Aspekt społeczny w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych	112

Rola metafor w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych	113
Ucieleśnienie abstrakcyjnych pojęć emocjonalnych	121
Ucieleśnienie konceptów w psychologii społecznej	121
Ucieleśnienie postaw i sądów	122
Rola emocji w procesach ucieleśnienia postaw i sądów	128
Ucieleśnienie stereotypów i uprzedzeń	130
Ucieleśnienie w procesach podejmowania decyzji	136
Ucieleśnienie sądów moralnych	141
Ucieleśnienie relacji społecznych	144
Ucieleśnienie poziomych relacji społecznych – wymiar wspólnotowy	145
Dystans fizyczny	146
Kontakt fizyczny i dotyk	148
Temperatura i termoregulacja społeczna	150
Synchronizacja interpersonalna i imitacja	157
Ucieleśnienie pionowych relacji społecznych – wymiar sprawczy	160
Wysokość, wielkość i wzrost	161
Wymiar góra–dół	162
Zakorzenie poznania w środowisku – poznanie sytuowane	166
Układy dynamiczne	169
Regulator Watta – nowa metafora umysłu?	170
Percepcja jako układ dynamiczny	171
Ciało i środowisko jako odciążenie mózgu w układach dynamicznych	173
Poznanie sytuowane społecznie	178
Kontekst komunikacyjny	181
Kontekst relacji społecznych	185
Obecność innych	185
Znaczenie partnera oraz rola odgrywana w interakcjach społecznych	190
Emocje sytuowane w relacjach społecznych	194
Kontekst grupowy	197
Poznanie usytuowane w kulturze	198
Poznanie dystrybuowane	201
Idea rozszerzonego umysłu	201
Rola środowiska fizycznego w dystrybuowaniu poznania	204
Narzędzia	204
Dystrybuowanie poznania w przestrzeni	207
Język jako narzędzie dystrybuowania poznania	208
Rola środowiska społecznego w dystrybuowaniu poznania	210
Inni ludzie jako elementy systemu wiedzy	210
Współdzielona rzeczywistość	213
Zakończenie	215
Bibliografia	227
Indeks nazwisk	278
Indeks rzeczowy	296